

Formål

Formålet i Jehadut er, at styrke elevernes Jødiske identitet, bevidsthed og motivation for aktiv deltagelse i det jødiske samfund.

Stk.1. Ved at arbejde med samspillet mellem fortid, nutid og fremtid skal eleverne udvikle deres indsigt i den jødiske religion og det jødiske folks historie. Herved skal de videreudvikle deres forståelse af og holdning til egen kultur og traditioner samt oparbejde kendskab til andre kulturer.

Stk. 2. Undervisningen skal give eleverne mulighed for overblik og fordybelse i vedkommende jødiske emneområder og fremme deres indsigt i kontinuitet og forandring. Undervisningen skal bygge på og stimulere elevernes evne til indlevelse, analyse og vurdering og fremme deres lyst til at leve og skabe et jødisk liv på baggrund af tilegnet viden og oplevelser.

Centrale kundskabs - og færdighedsområder i Jehadut.

Indholdet organiseres i emner/temaer og problemstillinger. De udvælges på en sådan måde, at arbejdet bliver vedkommende og perspektiverende for eleverne. For at udvikle elevernes jødiske bevidsthed, skal indholdet knyttes til elevernes praktiske oplevelser, virkelighedsopfattelse og livsforståelse i nutiden.

Det overordnede undervisningsforløb indeholder:

- Den jødiske religion
- Det jødiske folks historie
- Jødisk kultur, tradition
- Det moderne Israel
- Hebraisk indgår som en integreret del af den jødiske undervisning i bh.kl.-4.kl

Med udgangspunkt i en jødisk historisk bevidsthed og begrebsverden skal eleverne kunne udvikle færdigheder i at:

- Behandle de valgte emner/temaer og problemstillinger
- Beskrive, analysere og vurdere forskellige kilder
- Deltage aktivt i traditionelt jødisk liv
-

Læseplan Jødisk fag

BH.KL

Jødisk fag:

- Bibelske fortællinger
- Helligdage
- Jødisk praksis Shabbat, Havdalah, Rosh Chodesh

Hebraisk:

- Kendskab til alfabetet
- Sange

1. klasse

Jødisk fag:

- Shabbath projekt
- Bibelske fortællinger
- Helligdage
- Jødisk praksis Shabbat, Havdalah, Rosh Chodesh

Hebraisk:

- Alfabet
- Introduktion til ordbilleder

2. klasse

Jødisk fag:

- Pesach projekt
- Bibelske fortællinger
- Helligdage
- Jødisk praksis Shabbat, Havdalah, Rosh Chodesh

Hebraisk:

- Tal-Am
- Introduktion til syntese

3. klasse

Jødisk fag:

- Livet på bibelsk tid
- Helligdage
- Jødisk praksis Shabbat, Havdalah, Rosh Chodesh
- Min egen Siddur/brachot

Hebraisk:

Tal Am

4. klasse

Jødisk fag:

- Jødisk praksis Shabbat, Havdalah, Rosh Chodesh
- Projekt Mitzvot/ti bud
- Synagogen
- Rosh Hashanah projekt

Hebraisk

- Tal Am

5. klasse

Jødisk fag:

- Jerusalem projekt
- Bordbøn
- Purim projekt
- Profeter
- Helligdage

6. klasse

Jødisk fag:

- Fra vugge til grav
- Jødiske symboler
- Projekt om det 2. Tempel
- Pirkei Avot

7. klasse

Jødisk fag:

- Stamtavler
- Joshua -Talmud tiden
- Dansk jødisk historie
- Gudstjenestens opbygning og udvikling

8.klasse

Jødisk fag:

- Zionismen og staten Israel
- Talmud tiden-til Zionismen
- Kendskab til den religiøse Jødiske litteratur.
- Shoah

9. klasse

Jødisk fag:

- Etik, videnskab og religion:
  - Grundlæggende jødiske trosbegreber
  - Moderne problemstillinger set i jødisk perspektiv
- Fremmede religioner
- Repetition af jødisk historie

Delmål for jødisk fag på Carolineskolen

Delmål for jødisk fag på Carolineskolen efter 2. klasse:

Efter 2. klasse skal eleverne kunne genkende og gengive centrale begivenheder og personligheder knyttet til de bibelske fortællinger.

Dertil skal eleverne præsenteres for de jødiske helligdage med sange og ritualer med særlig fokus på Shabbat og Pesach, således at eleverne bliver fortrolige med disse.

I hebraisk skal eleverne have en fonologisk forståelse for det hebraiske alfabet, kunne genkende enkle ordbilleder samt introduceres til syntese.

Desuden skal eleverne have kendskab til enkelte israelske børnesange.

Delmål for jødisk fag på Carolineskolen 3. klasse:

At eleverne kan skabe sig et billede og en forståelse af livet i Mellemøsten i bibelsk tid. Derudover berøres udviklingen af enkelte delelementer i jødisk tradition, ritualer og bøn.

Eleverne skal kunne enkelte centrale jødiske brachot.

Eleverne skal have en begyndende forståelse for idegrundlaget for de centrale helligdage.

Delmål for jødisk fag på Carolineskolen 4. klasse:

Med udgangspunkt i projektet mitzvot/10 bud og ugens afsnit skal eleverne kunne relatere og overføre moralske og etiske principper til deres hverdag .

Som en naturlig fortsættelse skal eleverne i forbindelse med Rosh Hashana projektet kunne anvende ovennævnte i forhold til de tre hovedbegreber for Rosh Hashana "bøn", "bod" og "gode gerninger" i relationerne menneske- menneske og

menneske - Gud, med hovedvægten lagt på relationen menneske-menneske.

I forbindelse med "kend din synagoge" skal eleverne være bekendt med de fysiske rammer og den dertilhørende symbolik.

I hebraisk skal eleverne kunne læse lettere tekster og udvalgte Brachot.

Delmål for jødisk fag på Carolineskolen 5. klasse:

Børnene skal kunne gengive og forstå Jerusalems historie og centrale betydning for jødedommen (og andre religioner) . De skal kunne knytte bibelske personer til byen og kende til vigtige årstal i byens historie helt op til i dag.

Der arbejdes med Bordbønnen. Børnene skal kunne læse og synge bordbønnen.

Der vil blive arbejdet med Purim . Børnene skal kunne sætte purimhistorien ind i en historisk sammenhæng og forstå betydningen af de historiske begivenheder for det jødiske folk. Emnerne lægger op til et studie af profeter i den jødiske historie og begrebet frihed.

Gennem arbejdet med Esthers bog skal eleverne kunne forstå den jødiske kvindes rolle indenfor jødedommen.

Eleverne skal kunne placere Helligdagene i forhold til årets cyklus.

Delmål for jødisk fag på Carolineskolen 6. klasse:

Eleverne skal tilegne sig en grundlæggende forståelse for og kendskab til de centrale begreber og ritualer i den jødiske livscyklus. Dertil skal eleverne kende til de symboler der igennem historien har været centrale i jødedommen.

Endvidere skal eleverne have kendskab til perioden omkring det 2. Tempel samt dets betydning for det jødiske folk. I forbindelse med Pirkei Avot skal eleverne kunne relatere etiske principper udtrykt i værket, til deres egen hverdag.

Delmål for jødisk fag på Carolineskolen 7. klasse:

Eleverne skal efter 7. kl. have oparbejdet en historisk bevidsthed, således at de kan placere centrale begivenheder i et kronologisk forløb, dette fra Joshua 1200 f.a.t til Talmudtiden 500 år e.a.t

Denne historiske bevidsthed skal af eleverne kunne anvendes i forhold til såvel globale forhold i den tidlige jødiske historie samt i forhold til senere dansk-jødisk historie.

Eleverne skal i tilknytning til dansk-jødisk historie præsenteres for den terminologi og de mekanismer, der knytter sig til minoritets- og majoritetsforhold.

Ydermere skal eleverne have et kendskab til den dansk-jødiske historie i en sådan grad, at de har en grundlæggende forståelse for den dansk-jødiske menighed i dag samt personer og begivenheder, der har præget denne gennem tiden.

I tilknytning til ovennævnte tema, skal der lægges vægt på de danske jøders forhold under 2. Verdenskrig. Eleverne skal i denne sammenhæng kunne sidestille de danske jøders situation med den jødiske befolkning i det øvrige Europa. Desuden skal eleverne præsenteres for den menneskeforståelse, der prægede det nazistiske styre.

Ovennævnte skal paralleliseres med det jødiske menneskesyn og eleverne skal kunne anvende disse ideologier som baggrund for nogle etiske overvejelser knyttet til udvalgte kilder.

I forbindelse med stamtavler skal eleverne præsenteres for samt praktisk kunne anvende basale kildemetodiske færdigheder. Eleverne skal i løbet af projektet nå til en forståelse af deres baggrunds betydning for egen identitet.

Eleverne skal endelig have en begyndende forståelse for, hvorledes gudstjenesten er opbygget således, at de har redskaber til at følge med i denne.

Delmål for jødisk fag på Carolineskolen 8. klasse:

Eleverne skal kunne gengive de centrale elementer i den jødiske historie i perioden Talmud - tiden (år 500 e.a.t.)- til Zionismen (år 1900 e.a.t)

Endvidere skal eleverne have en grundlæggende forståelse af zionismens historie i perioden op til staten Israels oprettelse og kunne relatere den til mellemøst- konflikten i dag.

Eleverne skal dertil have et grundlæggende kendskab til staten Israels historie fra dens oprettelse (1948) til i dag. Dette både i et historisk, politisk og samfundsmæssigt _perspektiv.

Desuden skal eleverne have en forståelse for Shoah således, at baggrunden herfor, selve begivenhederne og følgerne deraf, bliver gennemgået dels ud fra en historisk vinkel, dels fra en ideologisk vinkel.

Endelig skal eleverne have viden om de centrale litterære værker i jødedommens religiøse tradition. Eleverne skal have en forståelse for hvorledes denne litteratur er blevet anvendt igennem historien.

Delmål for jødisk fag på Carolineskolen 9. klasse:

Eleverne skal med udgangspunkt i de grundlæggende trosbegreber, forstå samt kunne anvende sammenhænge mellem disse og den jødiske etik.

Endvidere skal eleverne i tilknytning til jødedommens trosbegreber, kunne vurdere, hvilke konsekvenser de måtte have i forhold til aktuelle problemstillinger. Dette således at eleverne kan forstå samspillet mellem aktualitet og tradition.

Eleverne skal desuden præsenteres for teorier omhandlende forholdet mellem videnskab og religion, og i den forbindelse nå til forståelse af jødedommen som en dynamisk religion.

Værker samt personligheder og centrale begivenheder i jødedommens historie, skal kunne sættes i et historisk kronologisk perspektiv. Specielt skal eleverne have en bevidsthed om, hvorledes tendenser i den almene verdenshistorie også har influeret på strømninger i jødisk historie, her tænkes i særdeleshed på oplysningstiden.

Med hensyn til fremmede religioner skal eleverne hovedsagligt præsenteres for Kristendommen og Islam. Det skal være på en sådan måde, at de kan sætte religionerne i et historisk perspektiv. Derudover skal eleverne have kendskab til den kristne og Islamiske forestillingsverden således at de på baggrund af denne kan fremdrage markante forskelle og ligheder mellem de tre store monoteistiske religioner. De etiske aspekter skal prioriteres højt men også religionernes rituelle udtryk skal eleverne kunne sidestille.

Eksamen i Jehadut:

Eksamen i Jehadut består af to prøver:

1. En skriftlig prøve i paratviden udformet som en multiple choice-test. Prøven varer 60 minutter. Der gives en karakter
2. En mundtlig "24-timers" prøve hvor eleven trækker et spørgsmål inden for pensum. Eksaminationen finder sted 24 timer senere og foregår som en mundtlig fremstilling på basis af en af eleven udarbejdet disposition. Eleven skal kunne uddybe sine overvejelser i en dialog med lærer og censor. Det forventes at eleven kan parallelisere og inddrage det samlede pensum i sin præsentation. Eksaminationen varer 20 minutter. Der gives en karakter.

Forslag til metode og litteratur

Bh.kl.:

Bibelhistorie: Fortælling, samtale, rollespil, tegning (min egen bibel), plakater med miljøer fra 1. og 2. Mosebog.

Litteratur: "Børnenes børnebibel" forlaget fremad 1974

Engelsk/svensk Shabbat bog med ugeafsnit.

Bent Melchior "I begyndelsen"

Helligdagene: Fortælling, sang, kreativt arbejde, praktisere ved rituel praksis

Litteratur: Hebraisk sangbog + bånd Mine første 100 sange + diverse kopier

Hebraisk: Fortælle historier om bogstaverne "My aleph bet stories"

Litteratur: Kopimateriale med aleph bet

1.klasse:

Bibelhistorie: Fortælling, samtale, rollespil, tegning (min egen bibel), plakater med miljøer fra 1. og 2. Mosebog.

Helligdagene: Fortælling, sang, kreativt arbejde, praktisere ved rituel praksis

Shabbat projekt: Storyline – fredag efter skole til lørdag aften med miljøer hvor børnene selv skaber deres Shabbat ting.

Hebraisk: Sange, lege, spil, tegne.

Litteratur: Shalom Kita Aleph + Ariot 1 + Diverse kopimaterialer

2. klasse:

Bibelhistorie: Fortælling, samtale, rollespil, tegning (min egen bibel), plakater med miljøer fra 1. og 2. Mosebog.

Helligdagene: Fortælling, sang, kreativt arbejde, praktisere ved rituel praksis

Pesach projekt: Storyline, kreativt projekt med at lave miljø for livet som slaver i Egypten, lave Sederfad i ler

Hebraisk: Sange, lege, spil, tegne.

Litteratur: Shabbat shalom + Ariot 2 + diverse kopimaterialer.

3. klasse

Livet i bibelsk tid: tværfagligt med billedkunst/dansk/historie skabe et miljø der viser livet i bibelsk tid.

Bibelhistorie: Fortælling, samtale, rollespil, tegning (min egen bibel), plakater med miljøer fra 1. og 2. Mosebog.

Helligdagene: Fortælling, sang, kreativt arbejde, praktisere ved rituel praksis

Min egen siddur/brachot: Udvælge en bracha og omskrive den med egne ord for at tydeliggøre dens indhold, lave sin egen bracha.

Hebraisk: Sange, lege, spil, tegne.

Litteratur: Chag sameach + Ariot 3 + diverse kopimaterialer.

4.klasse

Bibelhistorie: Fortælling, samtale, rollespil, tegning (min egen bibel), plakater med miljøer fra 1. og 2. Mosebog.

Projekt Mitzvot/ti bud: Rumprojekt tag til en anden planet og bestem regler,

Litteratur: UNICEF-materiale

Kend din synagoge: kreativt arbejde med at udforme diverse symboler, besøge synagogen, udforme mezzuzot i fimoler samt forsøge at skrive med fjer og bambuspen,

Litteratur: Hæfte "kend din synagoge"

Rosh Hashana projekt: Samtale, gruppearbejde, Rosh Ha'shana kort, skrive ønsker for det kommende år for dem selv og klassen og universel sammenhæng,

Hebraisk: Sange, lege, spil, tegne,.

Litteratur: Parashat Ha'shavuah + Ariot 4 + The new siddur program

5. klasse

Jerusalem projekt: Kreativt arbejde med at tegne, male, bygge, klippe klistre...

Litteratur: "Jerusalem" med tilhørende opgaver

Bordbøn: Synge og læse med børnene + laminere og pynte egen bordbøn

Purim projekt: Forfatte lærernes purimteater

Channuka - projekt/Jødiske helte/Profeter: Gruppearbejde med efterfølgende fremlæggelse.

Helligdage: Synge, samtale, fortælling.

6. klasse.:

Fra vugge til grav : Gruppearbejde baseret på interview og senere fremlæggelse.

Litteratur: Opgavehæfte

Jødiske symboler: Gruppearbejde og senere fremlæggelse.

Litteratur: Opgavehæfte

Abraham-eksilet (Tanach) : klassegennemgang, samtaler, individuel fremlæggelse på baggrund af udvalgt periode/personlighed

Litteratur: "Fra Moses til Ezra"

Pesach - projekt: Samtale, diskussion og opgaveskrivning

7. klasse

Stamtavler: Teoretisk gennemgang, samtale, interviews, kreativ udformning af stamtavle enten klippe klistre eller multimedie. Nedskrive familiehistorie.

Relationship pirkei avot: Anvende Samtale og diskussion.

Litteratur: Hæfte fra WZO "opgaver til Pirkei Avot" Med tilhørende lærervejledning.

Eksilet - Talmud tiden: Klassegennemgang, samtale og fremlæggelse.

Litteratur: Klapperman "den jødiske historie".

Danske jøder under krigen: Samtale, video, diskussion, interviews.

Litteratur: Grethe Segal "et folk på flugt" med tilhørende opgavehæfte.

Dansk jødisk historie Besøge gravplads, vælge kendte dansk jødiske personligheder med efterfølgende fremlæggelse.

Litteratur: Anvende kopimateriale "Dansk jødisk historie" og/eller Jacques Blum "Dansk og /eller jøde"

8.klasse

Ildsøjlen Zionisme op til 1948: Video med spørgsmål, klassegennemgang, debat, diskussion, gruppearbejde, skriftlige og/eller mundtlige fremlæggelser.

Israel fra 48-i dag: Video med spørgsmål, klassegennemgang, debat, diskussion, gruppearbejde, skriftlige og mundtlige fremlæggelser.

Talmud tiden - til og med de spanske jøder: Gruppearbejde, klassegennemgang, Video (Abba Eban), skriftlige og/eller mundtlige fremlæggelser.

Litteratur: "Klapperman" som grundbog, "spredt blandt folkeslag".

Shoah: Gruppearbejde, klassegennemgang, Video, skriftlige og/eller mundtlige fremlæggelser, debat, diskussion,.

Litteratur: Materialer fra JPC, Yad Vashem.

9. klasse

Etik, videnskab og religion: Klassegennemgang, diskussion, mundtlig fremlæggelse.

Litteratur: "Samtaler med Rabbiner Small", anvende Bent Melchior's "jødedommen en tekstcollage" og Marcus Melchior's "jødedommen i vor tid", Karin Weinholt "Jødedommen".

Fremmede religioner: Klassegennemgang, diskussion, mundtlig og/eller skriftlig fremlæggelse, foredrag udefra, video (Abrahams hus)

Litteratur: "Hvordan staver man til G-D", supplerende materialer fra JPC.

Repetition af jødisk historie: Video (Abba Eban) med tilhørende spørgsmål, , Klassegennemgang

Litteratur: Klapperman, "Bibelsk tidslinie"

